

Назви хмільних напоїв у давньоанглійській та староукраїнській мовах: порівняльна характеристика

Т.В. Подсікера*

Інститут мовознавства імені О.О. Потебні Національної академії наук України, м. Київ, Україна
*E-mail: podsiktat@gmail.com

Paper received 07.12.15; Accepted for publication 18.12.15.

Анотація. У статті проаналізовано назви хмільних напоїв у давньоанглійській та староукраїнській мовах з точки зору етимології, визначено принципи і способи номінації назв хмільних напоїв. Проведено зіставний аналіз лексико-семантичної групи «Хмільні напої» у давньоанглійській та староукраїнській мовах. Аналіз показав, що лексико-семантична група «Хмільні напої» представлена у давньоанглійській та староукраїнській мовах по-різному. Це зумовлено різними екстралінгвістичними факторами: природними умовами, кліматом та різним способом життя народів.

Ключові слова: давньоанглійська мова, номінація, способи номінації, назви хмільних напоїв, когнат, етимологія

Серед недостатньо досліджених в історичному та мовознавчому аспектах тематичних груп лексики, особливої інтерес становить кулінарна лексика, яка у словниковому складі староукраїнської та давньоанглійської мов, посідає помітне місце. Крім того, ця група лексики є досить динамічною, оскільки зі зміною побуту відбуваються зміни у сфері номінації, що призводить до зникнення одних назв і виникнення нових, до зміни семантики лексем тощо. Вона повною мірою відображає народні соціально-економічні умови, ступінь розвитку суспільства й культурну спадщину поколінь.

Лексика на позначення хмільних напоїв є невід'ємною складовою кулінарної лексики. Вона містить невичерпну мовну, історичну та етнографічну інформацію. Звернення до лексико-семантичної групи «Хмільні напої» зумовлене тим, що ці найменування позначають такі реалії, які є невід'ємною складовою життя кожної людини, репрезентують її матеріальні та культурні цінності, дають уявлення про звичаї та традиції, передають історичний колорит.

Староукраїнську лексику на позначення продуктів харчування та кухонного начиння розглянуто в дисертаційних дослідженнях: З.Г. Козиревої «История названий продуктов питания и пищи в украинском языке» [3]; В.І. Невойт «Названия пищи и продуктов питания в древнерусском языке» [4]; С.А. Яценка «Назвы продуктов харчування, страв і напоїв у українській мові XIV-XVII століть» [8]; С.А. Яценко – першим серед українських мовознавців дослідив назви староукраїнських напоїв. Хоча, як зазначає сам автор, за своїм характером пам'ятки української мови XIV-XVII століть не рясніють назвами напоїв, особливо хмільних [9, с. 49]. Також він вводить нове поняття для позначення напоїв «помономен» (гр. πομα «напій») [9, с. 49].

Об'єктом нашого дослідження є лексико-семантична група «Хмільні напої» в давньоанглійській та староукраїнській мовах.

Предметом дослідження є помономени, виокремленні в давньоанглійській та староукраїнській мовах.

Метою статті є дослідити та проаналізувати назви хмільних напоїв у складі кулінарної лексики давньоанглійської мови, з'ясувати їх етимологію, простежити способи та мотиви номінації, здійснити порівняльний аналіз із староукраїнською мовою.

Фактичним матеріалом дослідження слугували лексичні одиниці на позначення хмільних напоїв, вилучені з етимологічних словників англійської та україн-

ської мов, словників давньоанглійської та староукраїнської мов [2; 6; 10; 15]. Цінним джерелом для вивчення назв хмільних напоїв у староукраїнській мові стали наукові роботи С.А. Яценка, З.Г. Козиревої [3; 8; 9].

Лексико-семантична група «Хмільні напої» в давньоанглійській мові представлена ширше, ніж у староукраїнській. Серед алкогольних напоїв в давньоанглійській період найвідомішими були: д.-англ. *beor* [10, с. 85], д.-англ. *ealu* [10, с. 231], д.-англ. *medu* [10, с. 676] і д.-англ. *win* [10, с. 1230].

Напої германських племен та традиції пов'язані з їх розпиттям були письмово засвідчені римлянами. Так, з нарису «Germania» Корнелія Тацита ми дізнаємося, що основним алкогольним напоєм германських племен був «лікер, який виготовляли з ячменю чи іншого зерна шляхом ферментації, подібно до вина» [17, с. 23]. Цікаво, що Тацит не згадує *mead* чи *cider*. Отже, з ранніх язичницьких часів найпопулярнішими давньоанглійськими хмільними напоями були д.-англ. *beor* і д.-англ. *ealu*.

Одне з пояснень походження д.-англ. *beor* пов'язує його з назвою ячменю, який зазвичай використовують у пивоварінні. Давньоанглійськими лексемами на позначення ячменю були д.-англ. *beow* [10, с. 80] та д.-англ. *bere* [10, с. 88]. Проте, деякі вчені висловлюють сумніви, чи був *beor* напоєм приготованим на солоді, подібно до сучасного пива. Насправді, давньоанглійський *beor* був солодким алкогольним напоєм, виготовленим з фруктів, та за своїм смаком дійсно був схожим швидше на сидр, ніж на сучасне пиво. Тому існує припущення, що подібність назви хмільного напою з давньоанглійською назвою ячменю є лише цікавим збігом. А сама назва д.-англ. *beor* походить від лат. *biber* (множ. *biberes*) «напій» < лат. *bibere* «пити» [15, с. 159].

Серед широкого кола назв хмільних напоїв у давньоанглійській та староукраїнській мовах можна виділити декілька спільнокореневих лексем. Ці лексичні одиниці є спільноіндоєвропейського походження. Так, однією з найдавніших назв на позначення алкогольного напою у староукраїнській мові була лексема *пиво*. Проте поки ця назва набула значення хмільного напою, сема 'пиво' виражалася у спільно слов'янській мові іншим словом *оль*. Як похідне від нього утворення в «Лексиконі словенороському» П. Беринди зафіксовано церковнослов'янську (дериват від *оль*) назву – *оловина*: [9, с. 49-50]. Д.-рус. *оль* (*олль*) та *оловина* визначаються

як «хмільний напій з жита, ячменю и т. д.» [5, с. 29]. У складі давньоанглійської мови знаходимо подібну лексему на позначення ячмінного пива: д.-англ. *ealu*. Ячмін був основною злаковою культурою, що вирощувалась на території Англії в давньоанглійський період, а ячмінне пиво д.-англ. *ealu* було основним напоєм усіх класів населення.

Більшість дослідників виділяють у складі цих лексем спільноіндоєвропейський корінь **alu* – «гіркий» [15, с. 46], тобто первинне значення цих слів – «гіркий напій» [5, с. 23-24]. Як споріднений варіант праслов'янського кореня **olъ-*, реконструюється корінь **elъ-*, з формантом – *-k-*, що знаходить відображення в рос. *ѣлкій* «той, що має гіркуватий, терпкий присмак, прогіркий» [5, с. 24]. На відміну від староукраїнської лексеми, д.-англ. *ealu* не використовувалась для позначення загальної назви хмільних напоїв, для цього використовувалась синонімічна лексична одиниця д.-англ. *beor*. В цілому спостерігається процес витіснення (повністю чи частково) давнішої назви пива більш новою синонімічною. [5, с. 25, 29].

Когнати давньоанглійських лексем *beor* та *ealu* знаходимо і в багатьох інших, головним чином, германських мовах для позначення хмільних напоїв, що виготовляли шляхом бродіння зерна: д.сакс., свн. *bior*, д.сканд. *biðrr*, д.фриз. *biār*, снн., с.-нідерл. *bēr*, нідерл. свн. н. *bier* [15, с. 159]. Давньоанглійська лексема *ealu*, *alo*, д.сканд. *öl*, також має відповідники в інших індоєвропейських мовах лат. *alūmen*, «квасці», д.-прус. *alu* «медовий напій», лит. *alūs*, ст.-сл. *olŭ* «пиво» [15, с. 46].

В Європі існує чотири лексеми на позначення пива: *ale* – північний термін, *beer* – західний, *cervisia* – південний, та *pivo* – східний термін. Приблизно 40 країн використовують форму *Beer*, і близько 10 країн *Ale*, для позначення напою зі зброженого зерна [14].

Отже, більшість країн використовують на вибір або лексему *beer* або *ale*. Так виникає питання, якщо ці два слова називають один і той же напій, то чому обидві лексеми використовуються в давньоанглійській, сучасній англійській та давньоісландській мовах.

Поява обох лексем у складі давньоанглійської мови є передбачуваною, адже племена германців, які переселилися на територію Британських островів, були носіями західних і північних мов, і обидві лексеми збереглися у сучасній англійській мові. Про деякі розбіжності між д.-англ. *beor* та д.-англ. *ealu*, свідчить те що, інколи ці дві лексеми з'являлись в одному реченні.

У сучасній англійській мові різниця між *beer* та *ale* полягає в тому що лише до складу *beer* входить хміль. Проте така різниця між двома напоями існувала не завжди. У Wright's Dialect Dictionary зазначається: "*beer was a malt liquor, stronger and superior to ale, brewed from the first mashing of the malt, and ale was a weaker brew, brewed from the malt after the beer had been extracted from it*" [19, с. 222]. В англосаксонські часи, коли хміль не використовували, або використовували не так широко, різниця полягала, головним чином, в міцності напою.

Іншим прикладом спорідненості досліджуваних мов є д.-англ. *medu* та ст.укр. *медъ*, що мають в основі спільноіндоєвропейський корінь **medhu-* «мед, солодкий напій» [15, с. 952-962].

Д.-англ. *medu* [10, с. 676] був, ймовірно, найдревнішим германським алкогольним напоєм. *Medu* оспівувався як напій в стародавній героїчній поезії: "*Mead was for the great and grand occasions, for the temple and the ceremonial; ale was for the masses and for all times*" [12, с. 88].

Отже, давньоанглійський *medu* – це хмільний напій з ферментованого меду та води. Когнатами д.-англ. *medu*, *teodu* є д.сканд. *mjōðr*, дан. *mjod*, шв. *mjöd*, д.фриз., снн., с.-нідерл. *mede*, нідерл. *mee*, днв. *metu*, свн. *mete*, н. *Met* «медовий напій», ст.-сл. *medŭ*, лит. *medūs* «мед» [15, с. 952-962]. Для надання додаткового аромату медовому напою часто використовували рослину д.-англ. *Meduwyr* суч. meadowsweet (*Filipendula ulmaria*) «таволга» [10, с. 677].

Не менш популярним хмільним напоєм *мед* був і в староукраїнській мові. Напій із меду ще в праслов'янській мові мав назву *medovina* – дериват із суфіксом *-ina* від *medъ*, що вживався лише в одному значенні – «напій із меду». Цей поомомен засвідчили й давньоукраїнські пам'ятки. Іменник *медовина* зберігся і в окремих архаїчних говорах староукраїнської мови *медовина* 'медове вино' [9, с. 52].

Українці також мали звичку приправляти свої меди травами та прянощами: корицею, гвоздику, імбиром, перцем, ваніллю, ялівцем, коренем фіалки або валер'яни, пелюстками рожі. До фруктових медів після варіння доливали соку з ягід вишні, малини, агрусу, чорниці, порічок, горобини тощо. Напій тоді набував відповідного медово-фруктового смаку та запаху.

Давньоанглійська лексема *cider* [10, с. 154], використовувалась для позначення іноземного напою. Д.-англ. *cider* < д.фр. *sidre* (фр. *cidre*) < піз. лат. *sicera* < гр. *σίχερα* < Heb. *shēkhār* «міцний напій» < *shākhār* «напитись вволю, сп'яніти» [15, с. 288-289]. Давньофранцузька лексема *cisdre*, зазвичай використовувалась для позначення зброженого напою, приготованого з яблук, а пізніше цей же термін почали використовувати в Англії з таким же значенням.

Багато істориків ставлять під сумнів наявність такого напою як *сидр*, зокрема в давньоанглійський період. Для того щоб виготовляти *сидр* потрібна велика кількість яблук відповідного сорту. Перші домашні сорти яблук з'явилися на території Англії лише наприкінці давньоанглійського періоду.

Дещо подібним за смаком до д.-англ. *cider* був ст.укр. *квасъ*. З давніх давен звичайним нехмільним напоєм був *квасъ* < **kvasъ* «квас» (корінь той самий, що й у *киснути*). Однак є припущення, що цей напій міг бути і хмільним, оскільки згадується поруч із медовим. Залежно від сировини для виготовлення продукту, лексема *квас* мала означення: грушковий; хлібовий [9, с. 51]. Синонімічною назвою хлібного квасу була лексема *сирівець*. Академічний тлумачний словник української мови подає таке значення: *Сирівець – напій, приготований із залитих кип'ятком і настояний протягом певного часу житніх сухарів; хлібний квас* [7, т. 9, С. 198].

Для позначення хмільного напою, виготовленого з винограду, давньоанглійська мова запозичила з латинської мови слово *wīn* (< лат. *vīnum*) [10, с. 1230]. Його когнатами в інших давньогерманських та сучасних германських мовах є д.сакс., д.фриз., днв., свн,

wīn, д.сканд. *vīn*, дан., шв. *vin*, нідерл. *vijn*, н. *Wein*, гот. *wein* [15, с. 1746].

Кількість вина була обмеженою в давньоанглійський період і тому воно було найдорожчим алкогольним напоєм, доступним лише відносно невеликій кількості багатих людей.

В давньоанглійських медичних рецептах до вина інколи додавали мед. Оскільки, англосаксонське вино зазвичай було сухим, тому його додатково підсолонили: "*swete wīn sel mylt ðonne ðe afre*" «wine digests better than rough» [13, с. 227].

Можна виділити велику кількість давньоанглійських складних лексем, де одним з компонентів є д.-англ. *wīn*. Хаген зазначає що багато складних слів з компонентом *wīn* є функціональними та дескриптивними, що стосуються виноробства [13], наприклад: д.-англ. *wīnbeam* «виноградна лоза» [10, с. 1231], д.-англ. *wīnberige* «виноград» [10, с. 1231], д.-англ. *wīn-geard* «виноградник» [10, с. 1233], *wīngeard-seax* «садовий ніж» [10, с. 1234], *wīn-geáfetian* «збирати виноград» [10, с. 1235], *wīn-wringe* «прес для винограду» [10, с. 1237].

Принцип номінації, як основний напрям ходу думки, за яким здійснюється називання конкретного об'єкта, реалізується через відповідні способи, мотиви та засоби називання [1, с. 41].

Серед способів номінації хмільних напоїв у давньоанглійській та староукраїнській мовах важливу роль відіграло словотворення, зокрема афіксація, словоскладання та творення аналітичних найменувань (дво-, трьох-компонентних лексем).

У формуванні давньоанглійських назв хмільних напоїв досить продуктивним було словоскладання. Розглянувши структуру давньоанглійських пономінів, ми встановили, що найпродуктивнішою структурою утворення назв алкогольних напоїв були двокомпонентні моделі. У складі кулінарної лексики англосаксонського періоду зафіксовано такі складні найменування алкогольних напоїв: синонімічна до д.-англ. *cider* складна назва д.-англ. *æppel-wīn* «яблучне вино, сидр» [10, с. 17] < *æppel* «яблуко» + *wīn* «вино»; цікаво що у складі лексеми на позначення грушевого сидру виступає інший компонент: д.-англ. *wōs* «сік, волога» + *pere* «груша» > д.-англ. *pere-wōs* суч. *Perry* «грушевий сидр» [10, с. 773].

Серед виявлених двокомпонентних лексичних одиниць на позначення хмільних напоїв, окрему групу становлять складні назви, де одним із компонентів є лексема д.-англ. *drenc* [10, с. 211]: д.-англ. *wīn-drenc* «вино» [10, с. 1232] < *wīn* «вино» + *drenc* «напій», д.-англ. *medu-drenc* «медовий напій» [10, с. 676] < *medu* «мед (напій)» + *drenc* «напій», д.-англ. *wyrt-drenc* «трав'яний напій» [10, с. 1290] < *wyrt* «трава» + *drenc* «напій», д.-англ. *alor-drenc* «вільшаний напій» [10, с. 35] < *alor* «вільха» + *drenc* «напій», д.-англ. *ác-drenc* «напій з жолудів» [10, с. 5] < *ác* «жолудь» + *drenc* «напій».

Отже, у складі давньоанглійського кулінарнімікону найбільш активно представлені складні найменування, де один з компонентів вказує на сировину з якої виготовлено напій.

Також виявлено двокомпонентну лексему, де один з компонентів вказує на шлях добування сировини для напою: *beón-broþ* «медовий напій» [10, с. 85] <

beón (форма множини від д.-англ. *beó*) «бджоли» + *broþ* «бульйон, відвар, жижа».

Лексико-семантичну групу назв алкогольних напоїв у досліджуваних мовах загалом утворюють однослівні лексеми. Проте продуктивним тут є і спосіб аналітичної номінації.

Аналітичні назви хмільних напоїв найчастіше побудовані за моделлю А + N. Можна виділити такі моделі аналітичної номінації:

- 1) у яких прикметник вказує на якість напою: д.-англ. *god ealu* «хороше пиво» [16, с. 20]; д.-англ. *swiðe beore* «дуже хороше пиво»; д.-англ. *strangan beor* «міцне пиво» [14].
- 2) у яких прикметник вказує на колір пива: д.-англ. *leohtes beor* «світле пиво» [10, с. 79]; за цією моделлю виявлено також одну трикомпонентну назву д.-англ. *strang hluttor ealu* «міцне ясне пиво» [14].
- 3) у якій прикметник вказує на смак напою: *suran ealað* «кисле пиво» [14]; д.-англ. *wearmum beore* «тепле пиво» [14], *swete wīn* «солодке вино» [14].
- 4) у яких прикметник вказує на вік напою: д.-англ. *ealdus ealað* «старе пиво» [14], д.-англ. *niwe beor* «молоде пиво (3-5 днів)» [14].
- 5) у яких прикметник вказує на спосіб приготування хмільного напою д.-англ. *twybrownum ealað* «двічі проварене пиво» [14].

У складі староукраїнської лексики аналітичні назви хмільних напоїв як і в давньоанглійській найчастіше двокомпонентні, представлені моделлю «прикметник + іменник». Високою продуктивністю відзначається модель, де прикметник вказує на сировину з якої напій виготовлено, або яка входить до його складу: ст. укр. *грушковий, хлібовий квасъ* [9, с. 51], ст. укр. *пшеницкое пиво* [9, с. 50].

У Словнику староукраїнської мови XIV-XV ст. за аналізованою моделлю зафіксовано назву, де прикметник вказує на гатунок хмільного напою: *грецькьи квасъ* «гатунок грецького вина» '*а коли имуть купити татарскьи товарь, у сочавъ, или шолькъ, или перецъ...или темъАнь, или грецькьи квасъ, отъ гривну, у сочавъ по три гроши*' [6, т. 2, с. 261-262].

Оскільки, на відміну від давньоанглійської лексики, де на позначення меду у значенні хмільного медового напою та меду як продукту бджільництва, можна простежити різні лексеми: д.-англ. *hunig* «мед» [10, с. 567] та д.-англ. *medu* «хмільний медовий напій» [10, с. 676], в староукраїнській мові на позначення цих понять існувала лише одна лексема ст. укр. *медъ* [6, т. 1, с. 582], то для розрізнення цих значень вживалась аналітична номінація ст. укр. *питый, питный медъ* [6, т. 1, с. 582], де прикметник вказує на різновид продукту.

Аналіз кулінарної лексики на позначення хмільних напоїв показав, що в давньоанглійській мові афіксальний спосіб словотворення не знайшов широкого застосування в цій групі лексики. Натомість цей спосіб словотворення відзначається високою продуктивністю для номінації хмільних напоїв в староукраїнській лексиці. Так, проаналізувавши кулінарну лексику староукраїнського періоду, ми виявили тенденцію до утворення назв хмільних напоїв за допомогою суфікса *-ina*, зокрема ст. укр. *медовина* «напій із меду» – дериват із суфіксом *-ina* від *медъ*; ст. укр. *оловина* «пиво, ячмінне пиво» - дериват із суфіксом *-ina* від *оъ*.

Серед семантичних процесів, в результаті яких утворювались нові номінації хмільних напоїв в староукраїнській та давньоанглійській мовах, можна виділити розширення, звуження значення, його зниження тощо. Найпродуктивнішим серед типів семантичної деривації було звуження значення.

Так, староукраїнська лексема *пиво*, спочатку використовувалася для загального позначення будь-якого напою, і лише згодом у процесі свого історичного розвитку зазнала звуження семантичного діапазону і набула значення 'малоалкогольного напою, що виготовляється звичайно з ячмінного солоду і хмелю' [7, т. 6, С. 350]. Внаслідок цього, ст. укр. *пиво* поступово витіснила з широкого вжитку іншу староукраїнську лексему *о́ль*, що мала значення 'пиво' доти, доки назва ст. укр. *пиво* не набула значення хмільного напою, [9, с. 50]. Староукраїнська назва *о́ль (оловина)* «хмільний напій з жита, ячменю і т. д.» у свою чергу також зазнала звуження значення і продовжує вживатися лише в окремих говірках сучасної російської мови з деякими семантичними змінами: *оловина* – «осадки і залишки пива, браги» [9, с. 50].

Подібно до ст. укр. *пиво*, д.-англ. *beor*, також функціонувало як загальна назва алкогольних напоїв, і лише згодом ця лексична одиниця втратила своє первісно широке значення та набула вузького значення «пиво».

Натомість, генералізація, тобто розширення значення, не була притаманною для досліджуваної групи лексикони.

Отже, у досліджуваній лексико-семантичній групі лексикони на позначення хмільних напоїв у складі давньоанглійської та староукраїнської мов номінативні одиниці представлені однослівними назвами, складними та аналітичними найменуваннями. Однослівні назви репрезентовано одним лексико-граматичним класом – іменниками. Більшість аналітичних найменувань представлені атрибутивними словосполученнями, де роль стрижневого слова виконує лексема – назва різновиду хмільного напою, а прикметник виступає у ролі конкретизатора. Найпродуктивнішими серед складних назв

є модель, де прикметник вказує на сировину з якої виготовлено напій.

Проведені спостереження засвідчують, що складні найменування становлять значну частину назв хмільних напоїв у складі, як давньоанглійської так і староукраїнської мов, що зумовлене тенденцією до конкретизації засобами опису.

Спільною ознакою порівнюваних мов є і те, що продуктивним засобом для утворення назв алкогольних напоїв була семантична деривація, зокрема звуження значення.

У ході аналізу ми з'ясували, що лексико-семантична група «Хмільні напої» в давньоанглійській мові представлена ширше, ніж в староукраїнській. На основі дослідження фактичного матеріалу виявлено 26 назв хмільних напоїв в давньоанглійській мові та 11 в староукраїнській.

Гастрономічні вподобання давньоанглійського та староукраїнського народів були дещо відмінні. Ці особливості визначалися природними умовами, кліматом та характером побуту населення. Так, клімат англосаксонського періоду був суворіший та вологіший, ніж зараз. Це в деякій мірі унеможливило вирощування на території винограду та багатьох інших плодкових дерев. Натомість в обох країнах широко використовувались трави та спеції. Приправлення хмільних напоїв запашними травами та спеціями дозволяло продовжити термін придатності напоїв, поліпшити смак та аромат, а інколи й надати напою лікарських властивостей.

Отже, лексико-семантична група «Хмільні напої» представлена у давньоанглійській та староукраїнській мовах по-різному. Це зумовлено різним способом життя народів, культурними надбаннями націй, характером їх мислення та сприйняттям оточуючого світу.

Зіставний аналіз кулінарної лексики давньоанглійської та староукраїнської мов, зокрема лексико-семантичної групи «Хмільні напої» дозволяє простежити архаїчні уявлення носіїв мов про світ, їх гастрономічні смаки, основи побуту та традиції. Здійснене дослідження є поштовхом для подальшого зіставного вивчення кулінаронімікону двох мов в історичному аспекті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бучко Д.Г. Основні принципи і способи номінації поселень у Галицькій землі (за даними реєстру поселень 1670 р.) / Д.Г. Бучко // Українська мова. – 2009. – № 4. – С. 41-51.
2. Етимологічний словник української мови: В 7 т. / О.С. Мельничук. – Київ: Наукова думка, 1982 – 2006.
3. Козырева З.Г. История названий продуктов питания и пищи в украинском языке: автореф. дисс. канд. филол. наук: спец. 10.02.02 «Языки народов СССР (украинский язык)» / З.Г. Козырева. – Киев, 1984. – 25 с.
4. Невойт В.И. Названия пищи и продуктов питания в древнерусском языке: автореф. дисс. канд. филол. наук: спец. 10.02.01 – русский язык / В.И. Невойт. – Киев, 1986. – 23 с.
5. Непокупный А.П. Общая лексика германских и балтославянских языков / А.П. Непокупный, Н.Н. Быховец, И.Р. Буниятова. – Киев: Наукова думка, 1989. – 356 с.
6. Словник староукраїнської мови XIV-XV ст.: У 2 т. / Л.Л. Гумецька, І.М. Керницький. – Київ: Наукова думка, 1977-1978.
7. Словник української мови: в 11 т. / [ред. коллег. І.К. Білодід (голова) та ін.]. – Київ: Наукова думка, 1970-1980 / URL: <http://sum.in.ua>
8. Яценко С.А. Назви продуктів харчування, страв і напоїв в українській мові XIV-XVII століть: автореф. дис. канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / С.А. Яценко. – Київ, 2009. – 20 с.
9. Яценко С.А. Назви хмільних напоїв в українській мові XIV-XVII ст. / С.А. Яценко // Українська мова. – 2009. – № 2. – С. 49-55.
10. Bosworth, J. An Anglo-Saxon Dictionary. Based on the manuscript collections / J. Bosworth; [edited and by T. Toller Northcote]. – London: Oxford University Press, 1954. – 1302 p.
11. Cockayne, O. The chronicles and memorials of Great Britain and Ireland during the Middle Ages / O. Cockayne, M. Cantab. – London: Longman, 1865. – 418p.
12. Gayre, R. Brewing Mead: Wassail in Mazers of Mead / Robert Gayre, Charlie Papazian. – Boulder, CO: Brewers Publications, 1986. – 199 p.
13. Hagen, A. A Second Handbook of Anglo-Saxon Food and Drink: Production and Distribution / Ann Hagen. – Norfolk: Anglo-Saxon Books, 1995. – 432p.

14. Horn, P. The alcoholic drinks of Anglo-Saxon / Peter Horn / URL: <http://www.tha-engliscan-gesithas.org.uk/archives/the-alcoholic-drinks-of-the-anglo-saxons>
15. Klein, E. A Comprehensive Etymological Dictionary of the English Language. – Oxford, 1966.
16. Storms, G. Anglo-Saxon Magic / Godfrid Storms. – Hague: Martinus, 1948. – 336 c.
17. Tacitus, P. Cornelius. Germania / Cornelius P. Tacitus / URL: <http://legacy.fordham.edu/halsall/source/tacitus-germ-latin.html>
18. Ward, C. Norse Drinking Tradition / Christie L. Ward / URL: <http://docslide.us/documents/norse-drinking-traditions.html>
19. Wright, J. The English Dialect Dictionary / Joseph Wright. – Oxford: Oxford University Press, 1898.

REFERENCES

1. Buchko, D.H. The main principles and ways of place-naming in Galicia (according to the 1670 register of settlement names) / D.H. Buchko // Ukrainian language. – 2009. – no.4. – P. 41-51.
2. Etymological Dictionary of the Ukrainian Language: 7 v. / O.S. Melnychuk. – Kyiv: Naukova dumka, 1982. – 2006.
3. Kozyreva, Z. The history of the names of food products and food in the Ukrainian language: thesis abstract Cand. Phil. sc.: spec. 10.02.02 “USSR languages” (Ukrainian language) / Z. Kozyreva – Kyiv, 1984 – 25 p.
4. Nevojt, V. The names of food and food products in the Old Russian language: thesis abstract Cand. Phil. sc.: spec. 10.02.01 “Russian language” / V. Nevojt. – Kyiv, 1986. – 23 p.
5. Nepokypny, A. General Germanic and Balto-Slavic lexis / A. Nepokypny, N. Byhovets, I. Bunjatova. – Kyiv: Naukova dumka, 1989. – 356 p.
6. Dictionary of Ukrainian Language: 11 v. / [edited by I.K. Bilodid et al.]. – Kyiv: Naukova dumka, 1970-1980 / URL: <http://sum.in.ua>
7. Dictionary of Old Ukrainian Language XIV-XV: 2 v. / L.L. Humetska, I. M. Kernytsky. – Kyiv: Naukova dumka, 1977-1978.
8. Yatsenko, S. The Names of food products, dishes and beverages in the Ukrainian language in in XIV–XVII centuries: thesis abstract Cand. Phil. sc.: spec. 10.02.01 “Ukrainian language” / S. Yatsenko. – Kyiv, 2009 – 20 p.
9. Yatsenko, S. Names of heady drinks in Ukrainian language in XIV–XVII centuries / S. Yatsenko // Ukrainian language. – 2009. – no.2. – P. 49-55.
10. Bosworth, J. An Anglo-Saxon Dictionary. Based on the manuscript collections / J. Bosworth; [edited and by T. Toller Northcote]. – London: Oxford University Press, 1954. – 1302 p.
11. Cockayne, O. The chronicles and memorials of Great Britain and Ireland during the Middle Ages / O. Cockayne, M. Cantab. – London: Longman, 1865. – 418p.
12. Gayre, R. Brewing Mead: Wassail in Mazers of Mead / Robert Gayre, Charlie Papazian. – Boulder, CO: Brewers Publications, 1986. – 199 p.
13. Hagen, A. A Second Handbook of Anglo-Saxon Food and Drink: Production and Distribution / Ann Hagen. – Norfolk: Anglo-Saxon Books, 1995. – 432p.
14. Horn, P. The alcoholic drinks of Anglo-Saxon / Peter Horn / URL: <http://www.tha-engliscan-gesithas.org.uk/archives/the-alcoholic-drinks-of-the-anglo-saxons>
15. Klein, E. A Comprehensive Etymological Dictionary of the English Language. – Oxford, 1966.
16. Storms, G. Anglo-Saxon Magic / Godfrid Storms. – Hague: Martinus, 1948. – 336 c.
17. Tacitus, P. Cornelius. Germania / Cornelius P. Tacitus / URL: <http://legacy.fordham.edu/halsall/source/tacitus-germ-latin.html>
18. Ward, C. Norse Drinking Tradition / Christie L. Ward / URL: <http://docslide.us/documents/norse-drinking-traditions.html>
19. Wright, J. The English Dialect Dictionary / Joseph Wright. – Oxford: Oxford University Press, 1898.

The names of alcoholic drinks in Old English and Old Ukrainian: comparative analysis

T.V. Podsikera

Abstract. The article gives a detailed analysis of the names of alcoholic drinks in Old English and Old Ukrainian from the point of view of etymology, outlines principles and ways of nomination of alcoholic drinks. The article focuses on the comparative study of lexico-semantic group of names of alcoholic drinks in Old English and Old Ukrainian. Analysis revealed that lexico-semantic group "Alcoholic drinks" presented in Old English and Old Ukrainian languages, in different ways, due to different extralinguistic factors. These features were determined by environmental conditions, climate and different lifestyles of the peoples.

Keywords: *Old English, nomination, ways of nomination, names of alcoholic drinks, cognate, etymology*